

SOCIAAL/EMOTIONEEL: Emoties? Je neus!

Zwaarte van de opdrachten

1. 

Korte inhoud

Deze les is ontwikkeld om het taalgebruik van de leerlingen te verfijnen.

In deze les wordt van de leerling gevraagd om verschillende gevoelens heel precies te beschrijven, door ze met *dingen* te vergelijken. Naast gevarieerd, vindingrijk en humoristisch taalgebruik, begrip van zelfstandige naamwoorden en beschrijvende woorden, stimuleert de les ook de emotionele ontwikkeling.

De les kan als aanvulling gebruikt worden op een taalles over zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden. Het gebruik van beschrijvende woorden verrijkt de taal van een kind en leert hem of haar effectief te communiceren.

Vaardigheden die in de les geoefend worden

Behalve taalgebruik gaat het in de les ook om het analyseren van eigen gevoelens: interpersoonlijke (emoties en contact tussen mensen) en intra-persoonlijke (inzicht in de eigen emoties) intelligentie.

Vaardigheden-checklist

Met deze les kunt u de *sociaal-emotionele* vermogens testen: heeft het kind begrip van emoties in het algemeen? Kan het rijke en genuanceerde voorbeelden geven? Komt het uit boven de basisemoties van 'boos', 'blij' en 'verdrietig'?

Legt het kind veel van zichzelf in de vergelijking van de emoties met concrete dingen? Is het in staat, en vindt het kind het leuk, om het eigen werk met anderen te bespreken?

De les in uw klas

Deze les kan individueel gemaakt worden. Er is geen extra materiaal bij nodig. Geef de leerling even de tijd om verschillende emoties te bedenken, dan kan hij of zij aan de slag. Voor de uitwerking is minstens een half uur nodig.

Uitkomsten

Voorbeelden van emoties: blijdschap, verdriet, boosheid, maar ook teleurstelling,

liefde, haat, verlegenheid, schaamte, melancholie, etc... Soms zijn verschillen heel minimaal (verdriet en droefheid bijvoorbeeld). Waardeer dan ook minimale verschillen in de gevonden oplossingen.

U kunt de les een beetje sturen wanneer u denkt dat de leerling behoefte zou kunnen hebben aan wat meer inzicht in (de eigen) emoties: kijk eens samen met het kind, welke emoties het kiest: allemaal negatieve? Of allemaal positieve? Kan het kind zelf het verschil tussen positieve en negatieve emoties benoemen? Vraag bij eenzijdigheid, om ook een emotie van de andere soort op te nemen in het schema.

Verzeker u ervan dat de leerling weet wat zelfstandige naamwoorden zijn (dingen), en hoe bijvoeglijke naamwoorden (beschrijvende woorden) daar aan toegevoegd kunnen worden. Uit de tekst wordt duidelijk wat emoties zijn, maar vooral bij zeer gesloten of onzekere kinderen kan het helpen om wat voorbeelden bij de hand te hebben (zoals een boek, gedicht of liedje over gevoelens). Het wordt dan natuurlijk moeilijker voor de leerling om zelf nieuwe gevoelens te bedenken, dus accepteer het als hij/zij dezelfde gebruikt als in uw voorbeeld, maar laat hem/haar er bijvoorbeeld twee nieuwe bij bedenken. Let er bij de beoordeling op dat de leerling zich aan de opdracht houdt (inderdaad overal een zelfstandig naamwoord), maar ook dat rijk gevarieerde taal wordt gebruikt. 'Bonuspunten' kunnen gegeven worden als de leerling niet-alledaagse gevoelens kan verwoorden of als beschrijvende woorden gevarieerd en origineel worden gebruikt.

Portfolio

Dit is bij uitstek een les die geschikt is voor in de portefeuille of werkmap van het kind. Zowel ouders als de leerkracht vinden hier een mooi aanknopingspunt voor een gesprek over gevoelens, (zelf)kennis, dingen die het kind leuk of akelig vindt...

Oudere leerlingen kunnen ook eens elkaars schema's samen bespreken: dat kan een aanzet zijn tot een les of project

over subjectiviteit; het recht op je eigen emoties, verschillen en overeenkomsten in beleving tussen mensen. Om zo'n les aan te zwengelen, kun je bijvoorbeeld een zelfstandig naamwoord uit één van de schema's (of uw eigen schema, om geen kind een ongemakkelijk gevoel te geven) aan de klas voorleggen en vragen aan de kinderen welke emotie zij daar bij zouden hebben? Het verschil aan emoties kan dan besproken worden én ook de overeenkomsten ertussen. 'Warme appeltaart' zal bijvoorbeeld wel bij de meesten een positief gevoel oproepen. Maar zijn er ook 'tussengebieden'? Woorden als bijvoorbeeld: een kinderbedje, een gordijn, een dichte deur: die roepen vast verschillende emotionele reacties op. En die reacties zeggen iets over het kind. Eén van de belangrijkste vaardigheden om in het leven succesvol te zijn, is emotionele intelligentie. Daar is de les goed voor geschikt.

Voor de kleintjes

Uit een stapeltje tijdschriften (reclameblaadjes of kookmagazines van winkels) kunnen jonge kinderen plaatjes knippen die passen bij elk van de gevoelens en zintuigen. Daarbij is het goed wanneer u het kind laat zeggen waarom een bepaald plaatje bij het gevoel past: vanwege de kleur? Of de afbeelding? Of een detail? U helpt de kinderen door ze zo precies mogelijk te laten vertellen.

Voor kleuters die nog niet kunnen lezen: U kunt een korte inleiding geven en bijvoorbeeld gezichtjes tekenen bij de gevoelens die u samen bedenkt.